

En säker skolväg

I många klasser tar man upp Skolvägen som ett tema. Barnen beskriver skolvägen i bilder, berättelser och dikter. De berättar om husen och växtligheten, om människor och djur som de möter. Samtalen kan utgöra grund för att gå vidare i studierna.

Barn som bor nära varandra kan bilda grupper och diskutera och jämföra sina uppfattningar om skolvägen och teckna ner sin skolväg ur minnet. De kan göra gemensamma utflykter i skolans närmaste omgivning för att detaljstudera skolvägen med hjälp av kamera och skissblock.

Redovisningen kan ske med hjälp av en uppförstorad väggkarta av närområdet tillsammans med fotografier och beskrivningar av barnens hus. Kartan blir en viktig grund för diskussioner om var barnen bor. Barnen sammanställer bilder och berättelser och för in dem t.ex. i klassens trafikbok.

Inom projektet Forska och lära, studier i närsamhället, har många skolor arbetat kring temat: Närmiljön nu, förr och i framtiden. Här följer några exempel:

Barn och vuxna berättar om sin skolväg. På en del ställen har man gjort jämförande studier kring barnens, föräldrarnas samt mor- och farföräldrarnas skolvägar. Det har visat sig vara ett fruktbart sätt att inleda en samverkan

kring trafik- och miljöfrågorna. Barnen, pedagogerna och de anhöriga har fått nya insikter både genom att diskutera varandras skolvägar och genom att få reda på hur det var förr.

Så här berättar Sara, 8 år:

“På morgonen har jag sällskap med Angelika som går i femman. Hon brukar ha med sig sin spark och då får jag alltid åka. Vi brukar gå förbi Djungelstigen och där möter vi nästan alltid Marias flicka Ida som ska cykla till dagis för hon jobbar där. Ibland kör mamma mig till skolan när det är dåligt väder. När jag går själv på Djungelstigen är jag rädd. Men när jag har sällskap med Angelika är jag inte rädd.”

Saras mamma Ann-Chatrin berättar:

“Jag gick i skolan på 60-talet, berättar Ann-Christin. Vägen dit var 3 km lång. Jag hade sällskap med en flicka som bodde i huset bredvid. Vi gick nerför en lång backe. Det var bra på ditvägen men tungt när man gick hem. Sedan kom man till järnvägen. Där var alltid bommarna fällda. Man stod och räknade tågagnarna som for förbi. Ibland fanns det spännande last som t.ex. stridsvagnar och militärbilar.

Ibland stod det VARNING FARLIG LAST. Man kunde få vänta länge och då blev det bråttom till skolan. Vi

gick förbi skoaffären, klädesaffären, mataffären, biografen, Folkets hus, banken och Konsum. Och när vi var framme skyndade flickorna sig att hålla upp dörren för fröken och så neg vi och sa God Morgon.

Vägen till skolan var egentligen ganska farlig. Det fanns både bilar och tåg att akta sig för. Och det fanns inte trottoarer eller cykelbanor på alla ställen. Vid skolan fanns det skolpoliser, som vi själva fick vara när vi började i fyran.”

Saras morfar Oskar berättar:

“Jag började skolan 1929. Jag hade 6 kilometer till skolan. Vi gick på järnvägsspåret men fick gå ner i diket när tåget kom. Man såg ibland älgar, harar, katter och rävar och andra djur. På den tiden fanns det ingen skolskjuts och jag fick cykel först när jag skulle konfirmeras.”

Skolbarn, föräldrar, pedagoger och planerare har gemensamma intressen i att få till stånd en väl fungerande skolväg. Undersökningarna kan till stor del ske på skoltid. Studierna överensstämmer väl med skolans ordinarie verksamhet. De kvaliteter som barn och föräldrar ger kan aldrig överskattas och de är dessutom nödvändiga enligt barnkonventionen och de övergripande målen för utformningen av transportsystemet.

FLYTTA HÅLLPLATSEN

- ÖKA SÄKERHETEN

*En undersökning i årskurs 9
av Susanna L. Susanne L. och Maria B*

Vi har valt att arbeta med att försöka få busslinjerna 19, 53, 602 och 611 att ändra bussväg på morgonen, för att de elever som går på Mjäl-gaskolan ska få en säkrare väg till skolan. På Mjäl-gaskolan finns 320 elever, och mer än hälften åker buss till skolan.”

Problem:

Vi anser att risken för olyckor är stor för dem som åker buss, särskilt på vintern eftersom eleverna får gå uppifrån centrum för att komma till skolan. Många bilister struntar i trafikljusen när de ska korsa den hårt trafikerade Tunavägen. Vissa elever kliver av bussen nere vid Siljansvägen för att sedan korsa den fyrfiliga vägen. De anser att det blir närmare till skolan då. Det har som tur är inte hänt någon olycka ännu, men risken finns för framtida olyckor.”

Förslag tillåtgärder:

Vi har tänkt igenom situationen och kommit fram till en lösning: Bussen svänger in på Målaregatan, ut via Humlegatan där det finns en busshållplats där eleverna kan stiga av. Bussen går sedan vidare ut på Stationsgatan med riktning mot centrum. På det sättet slipper alla elever gå uppifrån centrum och korsa Tunavägen. Då slipper vi trafikljusen och vägen blir säkrare. Inga större olyckor har inträffat vad vi vet, men bussar har kört in i vägskyltar och bilkrockar har inträffat. Men som sagt, vi vill förebygga olyckor!”

Vi har intervjuat tre personer som har svarat på tre frågor angående vårt förslag:

- 1. Vad tycker du om förslaget?*
- 2. Tror du risken för olyckor minskar?*
- 3. Tror du vi får igenom vårt förslag?*

Skolsköterskan:

1. Ja, det är en bra idé om det är genomförbart.
2. Det är klart den minskar även om det inte har hänt något ännu. Det kan ju hända något om inget görs.
3. Det hoppas jag naturligtvis, man kan önska att dalatrafik värnar om elevernas säkerhet.

Fritidsledaren:

- 1. Ja, mycket bra. Det är ju så självklart.*
- 2. Ja definitivt.*
- 3. Nja, jag tror att det blir tufft. Det finns en viss tröghet i det byråkratiska systemet.*

Elev:

- 1. Ja, förslaget ser mycket bra ut.*
- 2. Ja, förmodligen minskar risken för olyckor.*
- 3. Ja, jag hoppas det. Jag har vid ett tillfälle sett en olycka ske, en buss körde ner en vägskylt.*

Alla lärare som vi frågade var mycket positiva till den eventuella förändringen. Vi frågade tio lärare, både manliga och kvinnliga. Vi har även frågat polisen efter deras åsikt, och de säger att de är positiva till allt som gör trafiken säkrare.

MÖTE MED DALA-TRAFIK OCH KOMMUNEN.

Torsdagen den 5 februari kl. 10.00 träffade vi Dalatrafiks planerare. Vi hade stämt träff med dem för att diskutera vårt framtida förslag angående förflyttningen av morgonens busslinjer.

Vi träffades på parkeringen utanför Maximkiosken för att gå runt och visa var vi hade tänkt oss att bussen skulle åka in. Under tiden vi gick förklarade vi varför vi bestämt oss för att arbeta med att flytta hållplatsen. Vi bjöd på fika i skolan och höll då ett litet föredrag.

Inne i fikarummet stod vår modell, som visar hela området kring Maxim, och vi visade då allt igen fast lite mer genomgående. Planerarna var positiva till det förslag vi presenterade, men de kunde inte lova något på grund av att man inte tagit del av det tekniska än.

Så fort man ändrar färdväg måste man ta hänsyn till de boende och titta på om det behövs göras några fysiska åtgärder i gatan. Det finns trots allt en del kollisionspunkter. Man måste se till att man inte skapar nya problem, menade en av planerarna. Han förklarade också att den extra svängen tar några minuter extra, och att ändringen inte kunde ske före sommaren då den nya tidtabellen kommer.

Ärendet gick till trafiknämnden, som granskade förslaget. Men för kommunens del trodde kommunansvariga för trafiksäkerheten att kostnaderna för de små förändringar som måste göras vid utfarten från Hummelgatan mot Stationsgatan skulle bli låga. Vi själva hoppades att vi skulle få igenom detta, och att alla elever på så sätt fick en säkrare väg till skolan!

Ur Borlänge tidning:

Nu är hållplatsen på plats. Från och med i måndags stannar skolbussarna på Hummelgatan på morgonen. Det innebär att eleverna vid Mjälögaskolan slipper korsa Tunagatan under rusningstrafik.

- Nu vet vi att det går att påverka politikerna, säger Susanna, Susanne och Maria, som är idékläckarna.

I vintras arbetade de tre tjejerna som går i klass 9C i Mjälögaskolan med trafik i närmiljön. De försökte hitta förbättringar på sin skolväg och såg att det behövdes en busshållplats på Hummelgatan så att eleverna slapp att korsa den stark trafikerade Tunagatan på morgonen.

ORDNADE PRESSKONFERENS

Sagt och gjort. Eleverna tog kontakt med några av Borlänges politiker och Dalatrafik. De kallade även Dala-Demokraten till en presskonferens. Med hjälp av en modell över området visade de var de hade tänkt att hållplatsen skulle ligga. Politikerna och Dalatrafiks trafikplanerare lovade att tänka på saken och i måndags blev eleverna på Mjälögaskolan förvånade när skolbussen inte körde den vanliga vägen utan svängde in på Hummelgatan och stannade vid en ny-upsatt skylt.

HAR FÅTT BERÖM

Vi blev jättegglada, konstaterade de tre eleverna. De påpekade att de fått bekräftelse på att det går att påverka saker och ting i samhället och att politikerna lyssnar. De fick också beröm av både skolkamrater och lärare för sitt förslag och började fundera över om det fanns fler saker som gick att förbättra.

BARN OCH SPÅRBUNDEN TRAFIK

Dåvarande Banverket angav i ett inriktningsdokument (F10-3513/SA20) år 2010 att andelen barn som åker med spårbunden trafik ökat under senare år och att många barn reser på egen hand. De flesta resor är i storstadsområdena, särskilt med tunnelbanan. Riktlinjen anger att kunskapen om barns resmönster på egen hand är låg.

Vägar och järnvägar kan utgöra barriärer för barnen. Under de senaste årtiondena har barnen på grund av den ökande trafiken fått sin rörelsefrihet kraftigt beskuren. På de ställen där barnen ska passera en järnvägsövergång är det viktigt att ansvariga ser till att nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtas.

Det är när barnen studerar sitt närsamhälle som det finns störst möjligheter att ta upp säkerhetsaspekterna med tågtrafiken. Skolbarnen i Hagaskolan studerade järnvägs korsningen som många barn måste passera till och från skolan. Järnvägen ligger alldeles intill skolan och under ett dygn passerar 170 tåg. Parallellt med järnvägen går den breda Järnvägsgatan som är starkt trafikerad. Järnvägsövergången får endast brukas av gående och cyklister.

Järnvägs korsningen

Barnen var intresserade av korsningen där Hagagatan korsar Järnvägsgatan och järnvägen. De visste att folk gick under bommarna, att bommarna gick ner utan att plinga. Det fanns inget mellanrum mellan järnvägen och gatan. De undrade varför det inte fanns ljussignaler på järnvägsgatan i istället för bulor, varför bommarna inte alltid gick ner när det kom tåg och varför det inte fanns galler nertill på bommarna så att barn och vuxna inte kunde krypa under.

TRAFIKUNDERSÖKNING

Barnen antecknade sina iakttagelser:
- livsfarlig ledning - bommarna går att krypa under (saknar galler) - bilarna stannar inte, de saktar bara ner fast lämna företrädesskyltar finns - farlig korsning med skymd sikt på andra sidan järnvägen - mest trafik på morgonen och på eftermiddagen efter klockan 16.00.

De bestämde att göra en trafikundersökning kring frågorna: Hur ofta går bommarna ner? Hur länge är bommarna nere? Hur många tåg, cyklister och gående passerar korsningen samt vad som bestämmer när bommarna ska gå ner och upp.

Barnen genomförde mätningar i korsningen tillsammans med fritidsledarna. De intervjuade föräldrar och andra släktingar för att få veta deras åsikter om korsningen. Resultaten sammanställdes i tabeller och diagram.

FÖRSLAG PÅ GC-TUNNEL

Efter diskussioner kring resultaten av undersökningarna föreslog barnen en gång- och cykeltunnel under järnvägen och Järnvägsgatan. Klassen kontaktade gatuchefen för en diskussion kring järnvägs korsningen. Han fann förslaget intressant men förklarade att det fanns svårigheter med att bygga en tunnel på det ställe där övergången fanns. Troligen måste man bygga en tunnel en bit bort.

En annan svårighet var att kommunen för tillfället inte hade pengar för att bygga en tunnel under den närmaste tiden. Dessutom skulle arbete och kostnader delas med Banverket. Barnen beslöt att skriva ett brev till Banverket:

"Vi är klass 2 i Hagaskolan. Vår skola ligger nära järnvägen. Många barn i skolan bor på andra sidan. Vi tycker

att järnvägsövergången vid Haggatan är farlig. Bommarna går inte alltid ner. Ibland går bommarna ner utan att det kommer tåg. Det finns så lite plats att stå på eftersom gatan går alldeles utmed järnvägen. En del kryper under eller går medan det är rött.

Vi skulle vilja ha en tunnel under järnvägen, så vi får en säkrare skolväg. Chefen på gatukontoret har varit i klassen och han sa att kommunen inte själv kan bekosta en tunnel. Alla vi som bor på skolsidan om järnvägen använder övergången på sommaren, då vi går och cyklar till vårt bad. Då vore det bra om det fanns en tunnel. När man väntar vid bommarna på Järnvägsgatan är det så smalt mellan gata och bommar.

Eleverna i klass 2 på Hagaskolan"

Banverket besvarade brevet:

"Tack för ert trevliga brev. Vi förstår de problem ni har när ni skall passera järnvägen vid Haggatan. Beträffande bommarna ingår dessa som en del i säkerhetsanläggningen för järnvägen. När ett järnvägsfordon indikeras på spåret inom ett visst avstånd från korsningen påbörjas automatiskt signaleringen vid korsningen. Om någon del i signalsystemet inte fungerar, exempelvis att bommarna inte går ner så blir det automatiskt rött sken (stopp) för tågtrafiken. I sådana fall kan tåget passera långsamt, i högst 40 km/tim, över korsningen.

På motsvarande sätt kan inträffa att bommarna går ner om någon av våra arbetsmaskiner finns på spåret i närheten av korsningen, för att utföra arbete. Bommarna går då ner fastän tåg inte nödvändigtvis passerar korsningen.

En gång- och cykeltunnel är en kommunal angelägenhet men vi är villiga att bidra med pengar om plankorsningen kan slopas. Kostnaden för en tunnel har preliminärt beräknats till cirka 5 miljoner kronor. Vi för just nu diskussioner med kommunen hur en gångtunnel skall utformas och hur stort ekonomiskt bidrag vi kan lämna.

Banverket”

På ett föräldramöte redovisade klasserna projektet för föräldrarna. Föräldrarna hade även tidigare fått information via veckobrev. Barnen tyckte att de lärt sig mycket om tågtrafiken. De funderade över hur det skulle gå med önskemålet om en tunnel under järnvägsbron. Barn och vuxna på Hagaskolan beslöt att de skulle följa utvecklingen av tunnelbygget under järnvägen.